

(PROSINEC 2018)

SLAVIT, ALE I PLÁNOVAT

KAREL RŮŽIČKA ▶ **STR.3**

Oslavy století od vzniku Československé republiky byly různorodé. V nemalé části případů z nich trčelo jako sláma z bot, že jsou především prostředkem k naplnění současných politických a ideových záměrů, nikoli ohlédnutím na klikatící se cestu českého národa dějinami. A stejně tak se svátek stal podnětem k úvahám o budoucnosti mladého státu. ◀

MILÍ PŘÍZNIVCI ALTERNATIVY ZDOLA,

V prosincovém čísle přinášíme informace z říjnových či listopadových akcí – jednak oslavy 28. října a 100 let Československa, a také připomenutí 17. listopadu 1989, jehož výročí je dnes hodnoceno rozporuplně. Levice má tendenci se na 17. listopad dívat kriticky, ve světle problémů současnosti – potíží s nedostupným bydlením, exekucemi, nebo bezdomovectvím. S těmito nedostatky nejsme ve světě sami, zatímco u nás úřady evidují kolem 65 tisíc bezdomovců, v sousedním Německu, které je považováno za daleko vyspělejší zemi, se počet lidí bez domova pohybuje kolem 850 tisíc.

Podobně velkou obtíží je v SRN pracující chudoba a mnohé sociálně-patologické jevy. Připomenutí různých výročí naší historie tak vede k myšlence, že na společenském systému vlastně až

zpravodaj-az@seznam.cz

tolik nezáleží, a příčiny současné situace se nacházejí především v nedostatečné vyzrálosti lidské povahy.

Přejeme všem čtenářům Zpravodaje hezké Vánoce a mnoho sil do nadcházejícího roku 2019. ◀

Vaše Alternativa Zdola

DIVNÉ DOTAZY

ILONA ŠVIHLÍKOVÁ ▶STR.7

Katedra environmentálních studií na MU v Brně pořádá pravidelný Blok expertů. Tentokrát byla mezi externí odborníky pozvána Ilona Švihlíková. Tématem byla lokální ekonomika. ◀

CO NAJDETE VE SBORNÍKU

ZBYNĚK FIALA ▶STR.14

Obsah Mezinárodní konference Alternativy Zdola a Nadace Rosy Luxemburgové na téma Lokální a družstevní způsoby hospodaření jako progresivní vize byl nyní zpracován do sborníku, který právě míří do tisku. ◀

DŮVODY PRO PROPAD LEVICE

KAREL RŮŽIČKA ▶STR.13

Celosvětový ústup levice, odmítnutí prouprchlických postojů části levice, vlna pravického populismu a xenofobie – takové a další příčiny byly uváděny během diskuse, kterou nad výsledky komunálních voleb v rámci čajů o páté uspořádala v Praze Alternativa zdola. ◀

OBSAH

- ▶3 Úvodník
- ▶6 Doporučujeme
- ▶7 Divné dotazy
- ▶8 Kalendárium
- ▶9 Výzva k účasti na platformě
- ▶11 Připomenutí 17. listopadu
- ▶13 Čaj o levici
- ▶14 Co najdete ve sborníku
- ▶16 Přednáška - Oskar Krejčí
- ▶18 Odkazy a pozvánky
- ▶19 Umění změny. Tiráž, kontakty

MŮŽEME SLAVIT, ALE TAKÉ MUSÍME PLÁNOVAT

Oslavy století od vzniku Československé republiky byly různorodé. V nemalé části případů z nich trčelo jako sláma z bot, že jsou především prostředkem k naplnění současných politických a ideových záměrů, nikoli ohlédnutím na klikatící se cestu českého národa dějinami, natož aby tato vzpomínka byla impulsem k pohlednutí vpřed, k formování dalšího směřování naší cesty. Přitom vznik Československa – obnova české státnosti a vznik státnosti slovenské v podobě společné republiky – byl završením jedné velké vize několika generací a stejně tak se stal podnětem k úvahám o budoucnosti mladého státu.

Text: KAREL RŮŽIČKA

Ti, kteří letos v říjnu zpochybňovali smysl oslav, si neuvědomují, že existence Československa byla jen jednou z etap cesty našich národů. Etapou významnou, pozitivní, důstojnou.

Tři století, půldruhé desítky generací – tak dlouho Češi čekali na navrácení práva mít vlastní stát, stát dle svých

představ. Vlastně nečekali, jestli, tak jen zhruba století, které uplynulo od skonu posledních pobělohorských exulantů po počátek národního obrození, po vykročení na cestu emancipace českého jazyka v rakouském císařství, po naději na korunovaci Josefa II. českým králem, po úsvit moderní české národní politiky. Pro Slováky to byla cesta jiná a delší, ale poslední století habsburské monarchie už jsme šli pospolu, byť Češi nabývali na ekonomické a politické síle a sebevědomí, zatímco Slováky dusily Apponyiho jazykové zákony.

PŘEDKOVÉ I MY: PADOLICH NEBO HRDINA...

Ovšem i doba pobělohorského národního temna byla jen jednou z dějinných kapitol obyvatel kruhové kotliny, širokých úvalů a vysokých hor a údolí uprostřed Evropy. Kdy se kapitoly našich národních dějin začaly odvíjet a kde? Kdo ví. Zapsány byly až s říší kupce

Sáma. Že nešlo jen o Čechy, bylo už dávno zřejmé z bohatství jazyka, dalo se odvodit z představ o obsazování poměrně řídké obydleného, často obtížně dostupného území a dnes nám to potvrzuje genetika. Následovala Velkomoravská říše, Přemyslovci, Lucemburkové, husitský boj za pravdu a sociální vzestup, uklidnění země a mírová idea Jiřího z Poděbrad, nábožensky tolerantní stavovské království, kulturní generace Komenského... Ale vedle zářných chvil nezapomínejme na záludné vyvraždění Slavníkovců, zradu Jana Čapka ze Sán, nedůslednost stavovských vůdců před Bílou horou.

Naše dějiny jsou zalidněny postavami kladnými i zápornými, zaplněny skutky vznešenými i podlými. Je chybný každý jednostranný pohled. Jsme organickou, homogenní směsí národností, povah, kultur, kterou spojuje jazyk. Český, resp. slovenský – liší se prý jen třemi procenty. Ta pestrá směs národních a kulturních původů, směs rozličných věrouk i ateismu, bohatě proměnlivý reliéf krajiny i různorodé podnebí – jakoby se odrážely i ve slovní a tvaroslovné rozmanitosti našich jazyků a to zas v bohatství myšlenek a skutků zdejších lidí. Vyhlášený důvtip, koumáctví a „zlaté české ručičky“, leč i morální proměnlivost.

MADE IN CZ...: ROBOT, TUNEL

Masarykův humanitní a mravní étos tak jde ruku v ruce kupř. s Práškovou úplatkářskou aférou či se střílnou do stávkujících, opakující se po celou 1. ČSR, celkem s osmi desítkami obětí. Mimořádné případy jednak osobní statečnosti, individuální likvidace třetího nejvyš-

šího nacistického pohlavára a jednak masového odboje Slovenského národního povstání potřísnil pováleční zaslepení svými odsunovými excesy. Kolik zanícených stalinistů se změnilo v trubadúry obrodného procesu, aby na stará kolena přisedli k protagonistům restaurace kapitalismu? Zatímco prvorepublikový Čapkův vklad do světového slovníku slovem robot obsahuje jak obdiv k lidskému pokroku a umu, tak varování z jejich nevládnutí, obdobný vklad havlovské republiky slovem tunelování odráží jen egoistické kořistění ze společného bohatství.

Československo zanechalo v dějinách 20. století nepřehlédnutelnou stopu. Nová republika nebyla jen naplněním národních ambicí, nýbrž i demokratických tužeb a stala se ostrovem demokracie uprostřed středoevropského moře režimů autoritativních. Tragédie Mnichova vstoupila do dějin světové politiky. O sblížení ekonomické a sociální úrovně českých zemí a socialisticky industrializovaného Slovenska si mohou západní Němci, kteří si „koupili“ východní Německo, jen zdát. Označení „Made in Czechoslovakia“ ani po 29 letech nebylo překryto značkou „Czech made“ - tu mladší totiž není moc kam dávat. Lepit je na subdodávky, podsestavy, jednotlivé díly? Na rozdíl od dřívějších investičních celků, tisíců tramvají, lokomotiv, nákladáků, motorek, obráběcích a textilních strojů atd. Co ostatně čekat od vazalské země, od satrapů v jejím čele, od podnikavců, tunelářů, ziskuchtivců, korupčníků, egoistických kořistníků bez rozhledu, bez hlubšího duchovního vědomí, bez vyšších ideových ambic, jež ale zemi udávají tón. Žijí aktuálním okamžikem,

► Hrad Karlštejn

konzumem, v modu „mít“, ne „být“, nikoli udělat něco pro celek a učinit to za horizont volebního období, doby spotřeby, záruční lhůty, doby návratnosti.

ZBYDE PO NÁS JEN SELFIE!

Česká republika, její občané, naše vlast – už dlouho stojí na křižovatce. Přemyslovci měli cíl – titul království jako znak suverenity, husité žádali naboženskou svobodu a sociální spravedlnost, cíle měly generace Komenského, Palackého, Masaryka, cíl měli komunisté, měli ho disidenti. Jaký cíl máme dnes my? Jakou máme vizi své republiky?

Stačí dostatečná mzda, nízký nájem, slunečná dovolená, plná nádrž a (zboží) plný supermarket? Dnes, zítra, pozítří? Penze daleko, děti se zařídí dle sebe...

Není nic jiného? Nezajímá nás, jak se vyrobí za deset let potraviny, když nebude čistá voda?

Zda synové nebudou mrtví v Afghánistánu,

kde budeme se spojenci bojovat za hodnoty EU a NATO? Zda budeme mít práci? Zda

nebudeme v exekuci kvůli nekvalitě právního státu? Kdo nám pomůže, budeme-li

potřebovat pomoc v nemoci, nezaměstnanosti,

v bezdomovectví? Jak zamezíme nadměrnému odlivu zisků z ČR? Jak zabráníme vydírání

republiky? Jaké budou české školy, nemocnice?

Česká divadla, filmy? Jaké budou mít ČR, SR, Češi a Slo-

váci renomé ve světě? Čím světu přispějeme? Kam mí-

říme? Zbyde po nás jen skládka odpadů, omšelý barák,

nikoho už nezajímající naše selfie?

VIZE JE O VLASTNOSTECH

Jsme nepočtený národ, máme malou zem, tudíž cesty velmocí nám jsou nedostupné, naopak sami musíme bo-

jovat proti jejich silokřivkám. Nejsme-li velcí velikosti a silní hrubou silou, musíme být silní rozumem a morálkou. Musíme vědět více a lépe, musíme mít vlastní informační zdroje – pravdivé a objektivní, musíme umět myslet, analyzovat, porovnávat, skládat, variovat. Musíme užít důvtipu, smíchu, využít znalosti komplexity, příčin, souvislostí, míry, tempa, prognóz, být etalonem pravdy, objektivity, spolehlivosti, houževnatosti, serióznosti.

Vize není o korunách, dolarech, metrech, tunách, barelech. Je o kvalitách, hodnotách, o cílech a cestách, o cílech, jež jsou i cestami, o nahlížení na svět a sebe, o zodpovědnosti za sebe, svou zemi, za společnost, již jsme členy,

za životní prostředí, kde žijeme. Vize je o vlast-

nostech. Struktury, vazeb a procesů. Našich,

naší veřejné správy, firem, spolků. Je o na-

šem charakteru, který si zvolíme a poku-

síme dosáhnout pro nadcházející etapu

dějin. Abychom si užili více radostí než

starostí, aby individualita nekončila osa-

mocením, aby rozvoj jedince se neko-

nal proti ostatním, na jejich úkor, nýbrž

spolu s nimi, abychom předali naši vlast,

společnost, jazyk, kulturu, lidské vztahy po-

tomkům v lepším stavu, než v jakém jsme je

přebírali.

Aby i cizinci měli touhu dosáhnout téhož ve své vlasti.

A my jim pomohli. Neboť umíme. Poněvadž „být“ nepo-

míjí jako „mít“. Kdysi nám vzali vládu, území, bohatství.

Tak i teď. Avšak jen do času. Protože kdo umí, nepotře-

buje kapsy, trezory, sklady, ten si vytvoří znova. Už pár

let nám chybí vize... ◀

Karel Růžička

JAK ZAMEZÍME NADMĚRNÉMU ODLIVU ZISKŮ Z ČESKÉ REPUBLIKY!

DOPORUČUJEME

UDĚLAT Z BYDLENÍ OPĚT VĚC VEŘEJNOU

<http://a2larm.cz/2018/11/udelat-z-bydleni-opet-vec-verejnou/>

Praha patří mezi evropské metropole z nejhůře dostupným bydlením. Jak z této situace ven, nastiňuje sociolog Tomáš Samec.

SEVEROČESKÝ KONSENSUS

<http://a2larm.cz/2018/11/severocesky-konsensus/>

Ústecký kraj můžeme vnímat jako drobnou odchylku od zbytku České republiky. Na území bývalých Sudet se po druhé světové válce nastěhovali noví obyvatelé za prací, především v hornictví a průmyslu. Když zde v devadesátých letech po útlumu těžby i výroby rychle narostla nezaměstnanost, region se začal vylidňovat.

PĚT LIDÍ NEJSPÍŠ UMRZLO. NEMĚLI ŽÁDNÉ KLÍČE, KTERÝMI BY MOHLI ZVONIT

<http://a2larm.cz/2018/11/sedm-lidi-umrzlo-nemeli-zadne-klince-ktery-mi-by-mohli-zvonit/>

Jen v Praze pravděpodobně zemřeli na podchlazení za poslední mrazivý víkend už čtyři lidé a další muž umrzl v Olomouci. Bez dostupného důstojného bydlení si můžeme o svobodě nechat leda zdát. Musíme tlačit politiky, aby začali okamžitě jednat.

SAMOŽIVITELKA SPLATILA DLUHÝ, CEJCH DLUŽNÍKA JI ALE PROVÁZÍ DÁL

<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/samozivitelka-splatila-dluhy-konec-pekla-ale-neprisel-cejch/r~052c9a50e8ed11e882ca0cc47ab5f122/>

Když měla Petra Švecová z Trutnova soudně potvrzeno, že splatila čtvrt milionu dluhů, které jí zbyly z nevydařeného manželství, dala si nohy na stůl a nalila skleničku vína. Netušila, že jejím potížením není ani zdaleka konec.

NEOLIBERALISMUS SI PŘISVOJIL DIGITÁLNÍ REVOLUCI

<http://casopisargument.cz/2018/11/24/neoliberalismus-si-prisvojil-digitalni-revoluci/>

Technologie a změny, které přinášejí, mají hluboké dopady na naše životy píše v článku pro španělský deník El País Richard Kozul-Wright. Digitální inovace už změnilo to, jak vyděláváme peníze, jak nakupujeme, jak se učíme anebo jak si hrajeme. Čtvrtá průmyslová revoluce pak také mění zeměpis výroby i obrysy práce.

CHCETE PRO SVÉ DÍTĚ TO NEJLEPŠÍ? VYCHOVÁVEJTE HO JAKO PŠA

<http://a2larm.cz/2018/11/chcete-pro-sve-dite-to-nejlepsi-vychovavejte-ho-jako-psa/>

Zatímco násilí vůči dospělým je v civilizované společnosti něco nepředstavitelného, mlácení dětí bereme jako standardní výchovnou metodu.

El País

DIVNÉ DOTAZY

Katedra environmentálních studií na Masarykově univerzitě v Brně pořádá pravidelný Blok expertů. Tentokrát byla mezi externí odborníky pozvána Ilona Švihlíková. Téma prolínající se s environmentální problematikou bylo nasnadě – lokální ekonomika a její přínosy v kontrastu ke globalizované ekonomice.

Text: ILONA ŠVIHLÍKOVÁ

Uvedené téma nebylo zájemcům cizí, protože na této brněnské katedře působí Nada Johanisová, uznávaná odbornice na družstevnictví i na propojení ekologie a ekonomie. Přednáška byla otevřená i pro veřejnost, a tak některé dotazy a připomínky v závěrečné fázi přednášky překvapily.

Uvedu dva. Nejprve to byla reakce na starý známý učebnicový příklad s dovážením rajčat ze stovky kilometrů vzdálených míst, který slouží jako ukázka ekologické neodpovědnosti současného systému. Na to se však v sále ozval hlas, který tvrdil,

že uhlíková stopa takto dovážených rajčat nemusí být problém, protože vytápění skleníků v ČR může mít horší dopad.

S tím vytápěním skleníků může mít tazatel pravdu, ale to není argument pro masivní dovoz rajčat ze Španělska. Spíš bychom se měli zamyslet, proč tak málo využíváme odpadního tepla, třeba z energetiky. Stejně dobře by pomohlo vynalézavější vyhřívání skleníků obnovitelnými zdroji, třeba slunečními kolektory někde na střeše. Jak těch nejlevnějších (plastová trubka na černém pozadí), tak těch nejvýkonnějších (trubky v ohnisku parabolického zrcadla ve vakuované schránce).

Zbytečné spoléhání na zemědělské dovozy, jejichž cena je zkreslena masivní dotací, hledejme za poklesem domácí zeleninové produkce, jejíž výhoda spočívá nejen v rozumnějším vytváření pracovních míst i mimo průmyslová centra, ale také v tom, že zelenina zblízka je čerstvá a zdravější, když každý vidí, co se s ní

dělá. Ekologicky pěstovaná zelenina je trochu nákladnější, ale tyto vyšší náklady by teoreticky mohly být pokryty odpadnutím jiných nákladů, které jsou spojeny s dálkovým dovozem nezralé a kdejakým jedem popráškované zahraniční produkce, na kterou je nalepen bezpočet různých prostředníků. Pokud tomu tak není, hledejme chyby v podmínkách, ne v podstatě.

V debatě také zaznělo podezření, že lokální ekonomiky zneužijí své participativní řízení a prostě si „odhlasují“, že na svém území nechtějí žádný odpad. Začnou jej tedy vyvážet někam pryč.

Zde je potřeba uvést, že lokální ekonomika není něco jako film „The Village“, neznamená uzavřít se před světem. Je to jedna z vrstev, ve které se pohybujeme (lokální, národní, nadnárodní), a nemůže znamenat, že se vyhneme globální spoluzodpovědnosti. Nehledejme tedy rozdíl mezi hospodářem, který vyváží odpady na divokou skládku do cizího lesa, a tím, který dělá totéž, ale jen za svojí chalupou.

VÝMLUVY PRO RABOVÁNÍ

Nakládání s odpady je řízeno zákony. Nejsou dokonalé, ty naše příliš straní spalování, ale má to vývoj a v budoucnu leží cíl v podobě cyklického (oběhového) hospodaření, kdy

všechny odpady jsou zároveň vstupy pro další zpracování. Taková ekonomika připomíná živou přírodu, která všechno využije. Podmínkou je kvalitní třídění. Když se třídění daří už v obci, mohou se odpady zpracovatelům prodávat. Přirozeně, že jde o obor, kterému se může dařit i na lokální úrovni.

Takže je nepřijatelné vysypat sajrajt pod cizí okna daleko od domova, ale stejně nepřijatelné je přehlížet možnosti recyklace nebo následného využití. Avšak toto využití se už nemusí odehrávat doma.

Brněnské „divné dotazy“ tak ukazují na skutečné problémy, které však vyžadují skutečná řešení, aby nenadbíhaly výmluvám pro nezodpovědné rabování planety. Špatný příklad nesmí sloužit jako norma. Nelze říci, že něco nelze použít jen proto, že to zrovna někde někomu nejde. Musíme být ve střehu, když nepřátelé rozumného řešení prosazují takovou právní úpravu, aby se zhroutilo v umělých rozporech a byl od něj co nejrychleji pokoj. ◀ (ilo)

KALENDÁRIUM PROSINEC 2018

► **19. 10. 2018 – 29. 9. 2019** - Výstava *Made in Czechoslovakia* aneb průmysl, který dobyl svět, Národní technické muzeum Praha. V rámci výstavy budou prostřednictvím vybraných sbírkových předmětů živou formou vyprávěny příběhy významných československých firem i předních osobností československé techniky a průmyslu.

► **14. 11. 2018 – 3. 3. 2019** „Retro zima za socíku“ – Galerie Tančící dům, Jiráskovo náměstí 1981/6, Praha 2 zve na výstavu předmětů denní potřeby ze 70. a 80. let. Mezi 1300 předměty uvidíte např. unikátní sbírku hraček z Rychnova nad Kněžnou, sváteční retro výlohu obchodního domu Kotva zaplněnou starými vánočními ozdobami, oblečením a dalšími předměty. K vidění budou také výrobky předních národních podniků, jako byly *Made-ta*, *Kofola*, *Eta*, *Fatra*, *JAWA*, *Tesla* a jiné.

► **3. 12. 2018 od 14:00 hod.** – „Barcelona, příklad dobré praxe v oblasti městského rozvoje a poskytování finančně dostupného bydlení“. Velký zastupitelský sál Magistrátu hl. m. Prahy, Mariánské náměstí, Praha 1. *PragueWatch*, z.s. a *Agentura pro finančně dostupné bydlení*, z. s. zve zájemce na seminář, který se koná v rámci projektu *Finančně dostupné bydlení – sdílená odpovědnost soukromého a veřejného sektoru*. (www.affordablehousing.cz)

► **4. 12. 2018 od 9:00 do 19:30** „Fórum udržitelného rozvoje“ – Akademie veřejného investování, Pařížská 4, Praha 1. Ministerstvo životního prostředí zve na další ročník, zaměřený na klíčové otázky, jež jsou úzce spojeny s uváděním udržitelného rozvoje v život a na problematiku financování udržitelného rozvoje, roli Evropské unie, trendů ve světě finančních nástrojů i konkrétních finančních produktů podporujících udržitelný rozvoj. Přihláška **ZDE**.

► **6. 12. 2018, 16:00 – 19:00 hod.** GALERIE HOLLAR zve na „Workshop linorytu se Zuzanou Růžičkovou pro děti od 7 do 100 let“, Ateliér Kolbenka, Kolbenova 923/34a, Praha 9, Setkání v 15:45 před stanicí metra Kolbenova (metro B), společně se potom účastníci přesunou do autorčina ateliéru. K dispozici budou pro zájemce o tisk na látku plátěné tašky (příplatek za tašku 100 Kč). Vstupné: 200 Kč, doprovod pro děti zdarma. Přihlášky: kslezakova@hollar.cz, tel.: 737 288 309.

► **10. 12. 2018 od 17:00 hod.** – „KRÁLOVSKÁ LÍPA VYPRÁVÍ“, Slovenský dům, Soukenická 3, Praha 1. Vokální skupina *NESTEJSKÁME SI* ve spolupráci s Výborem národní kultury a Slovenským domem v Praze zve na literárně hudební pořad ke 100. výročí vzniku Československého státu.

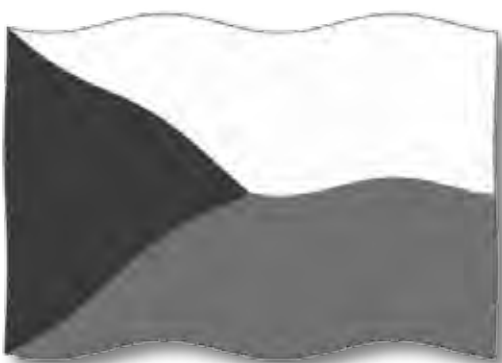
► **31. 1. - 30. 12. 2018** „Nová škola v nové republice“ – Národní pedagogické muzeum a knihovna J.A. Komenského, Valdštejská 160/18, Praha 1. Národní pedagogické muzeum připomíná 100. výročí vzniku Československa výstavami „Nová škola v nové republice“ a „Tady nová republika“. Výstavy přibližují školství meziválečné Československé republiky v jeho celé šíři (vč. rozvoje slovenského a podkarpatoruského školství), včetně měnícího se postavení učitele a vztahu k novému státnímu útvaru.

► **Veletržní Palác, Dukelských hrdinů 47, Praha 7** – výstava „Ikony světového umění 1918 – 1938: První republika“. Expozice, která pokrývá dvacetileté období po zrodu nezávislé Československé republiky, ukazuje formou umělecké topografie první republiky rozmanitost tehdejší umělecké produkce i bohatý umělecký provoz. Projekt představuje umění první republiky očima tehdejšího uměnilovného diváka prostřednictvím stěžejních galerií, uměleckých spolků a institucí.

připravil **Dan Glas**

„ČESKO VE 21. STOLETÍ – DALŠÍCH 100 LET ČR“ VÝZVA K ÚČASTI NA OTEVŘENÉ PLATFORMĚ

VÁŽENÍ ČTENÁŘI NAŠEHO ZPRAVODAJE A PŘÍZNIVCI ALTERNATIVY ZDOLA,

Řada z nás jistě se znepokojením sleduje pokles volebních preferencí levicových stran a uskupení a současně narůstající problémy, spojené s životem a aktivitami těchto stran. Výsledkem mnoha různých analýz, které se v posledních týdnech a měsících objevily v médiích a na sociálních sítích, je skutečnost, že levicovým uskupením v ČR (a možná nejen u nás) chybí dlouhodobá vize. Jak uvedla europoslankyně Kateřina Konečná v rozhovoru dne 4. 6. 2018

na portálu zpravy.tiscali.cz, KSČM již nemůže být nadále pouze protestní stranou: „Protestní stranou jsme byli už skoro 29 let a v určitých fázích vývoje to mělo svůj smysl, ale teď, kdybychom se dál stavěli do role protestní strany, přestože jsme dostali příležitost, voliči by nás vůbec nepochopili. Když se bavím s občany venku na ulici, ale i v rámci strany, říkají nám: 'Tak už to konečně začněte prosazovat a kladte si podmínky, když vám teď Babiš dává příležitost.'“¹

Hlavním problémem, který Konečná v tomto rozhovoru poněkud opominula, však je, že nejen celá levice, ale prakticky všechny politické strany a s nimi celá ČR nemá

¹ https://zpravy.tiscali.cz/bez-ucty-deti-k-prezidentovi-si-zadelavame-na-velky-problem-313766?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu

dlouhodobou vizi – strategii, která by s výhledem na příštích 20, 30, 50 a možná 100 let řešila hlavní oblasti, témata a také naši úlohu a funkci státu, který leží uprostřed Evropy. Naše sdružení Alternativa zdola se tímto tématem zabývá již několik let. Nyní jsme dospěli k závěru, že by bylo nanejvýš vhodné (a nutné) zapojit do této aktivity a diskuse širokou čtenářskou veřejnost. Proto vás – naše čtenáře a příznivce – vyzýváme k aktivní účasti na této úloze: pokusit se zformulovat materiál s pracovním názvem „Dlouhodobý český národní program“.

Pro zájemce, kteří si nebudou jisti, jak téma správně uchopit, nabízím svůj návrh osnovy, nebo chcete-li směry uvažování. Při tvorbě národního programu ČR je možno vycházet z následujících faktů:

1. ČR je stát s více než 1000letou historií a z ní vyplývajícími tradicemi.

Historie a národní tradice jsou velmi významnými prvky, které by měly v národním programu hrát zásadní úlohu a funkci. Stát, který chce svým občanům vybudovat stabilní prostředí s podmínkami pro kvalitní život, by se měl snažit ze své histo-

rie aplikovat prokazatelně pozitivní prvky, které v dané době posunuly život občanů výrazně vpřed. Jako příklad můžeme uvést železniční dopravu, která v době Rakouska-Uherska patřila na území ČR k nejhustším v Evropě s celkovou délkou 11.400

km tratí (údaj ke konci 1. světové války).

2. ČR je stát ležící uprostřed Evropy. Z toho vždy vyplývala a bude i do budoucna vyplývat řada funkcí a aspektů. Jeden z nich je již zmiňovaná doprava, která bude vždy mít tranzitní význam. Jsme obklopeni čtyřmi významnými státy, s nimiž díky tomu můžeme úzce spolupracovat. Tato spolupráce může obohacovat nejen nás, ale i tyto okolní státy.

3. ČR dala světu řadu vynikajících osobností, díky kterým má naše země ve světě ohlas a autoritu (mezi nimi i 2 nositele Nobelovy ceny a několik významných kandidátů). Bylo by tedy nanejvýš logické pokusit se navázat na jejich práci a úspěchy.

Jako úvodní „nástřel“ uvádím 10 témat, o kterých se domnívám, že jsou pro další období ČR klíčová a která by se mohla stát jakousi pracovní osnovou celé platformy. Samozřejmě ale uvítáme, když příspěvatelé rozpracují i jiná vlastní témata.

1. Řešení bytové problematiky formou státních, resp. obecních bytů se základním principem pokrývání

provozních nákladů, nikoliv generování zisku.

2. Reforma školství se zaměřením na výchovu k národnímu uvědomění, s důrazem na znalost českých dějin.

3. Koncepční systematická podpora rozvoje tradičních řemesel s hlavním principem cílených investic do učňovského školství. Založení státní příspěvkové organizace Český svaz dětí a mládeže se základním cílem: nabídnout veškeré programy a aktivity buď zdarma, nebo za symbolickou cenu tak, aby se jich mohly účastnit i děti chudých rodičů.

4. Zakládání státních a polostátních podniků s jasnou koncepcí: nabídnout práci tomu občanovi, který nechce pracovat v soukromém sektoru.

5. Založení České státní všeobecné banky s celorepublikovou působností, jako logickou alternativu ke komerčním bankám.

6. Založení státní příspěvkové organizace „Česká kultura“. Smyslem této organizace je v rámci dlouhodobé koncepce celoplošně v ČR propagovat a informovat o veškerých kulturních a uměleckých hodnotách, které vznikly na území Českého státu za tisíc let jeho existence. Součástí činnosti by

mělo rovněž být vytváření prezentačního prostoru zejména pro mladé talenty napříč všemi oblastmi kultury a umění.

7. Koncepční státní podpora alternativních forem podniků, zejména družstevní formy a participativních zaměstnaneckých podniků.

8. Oblast míru a bezpečnosti, zahájení diskuse o opětovém zavedení základní vojenské služby v délce 9 měsíců, resp. 5 měsíců ve zkrácené variantě.

9. Daňová a rozpočtová problematika, vyrovnané státní, krajské a obecní rozpočty. Změna zákona o rozpočtovém určení daní ve prospěch venkovských regionů.

10. Péče o přírodní bohatství, vodu a nerostné suroviny musí zůstat ve veřejném vlastnictví.

Budeme se snažit tuto platformu v nejbližších měsících zpřístupnit i na našem webu www.alternativazdola.cz. Veškeré zaslané názory a příspěvky budeme zveřejňovat buď v našem Zpravodaji, nebo na našem webu. Za veškeré názory a příspěvky k dané oblasti předem děkujeme. ◀

Za redakci Zpravodaje Dan Glas

REVOLUCI ZNOVA A DOOPRAVDY

Kritický tón vůči řadě událostí a stránek polistopadového vývoje, zejména privatizace, obsahovala demonstrace, kterou pod názvem „Ti, kteří kradli po léta, dnes dvojnásobně kradou“ v sobotu 17. listopadu uspořádaly v Praze Socialistická solidarita, Alternativa zdola, iniciativa Bydlet – žít a česká odnož polské politické strany Razem.

Text: KAREL RŮŽIČKA

Akce se zúčastnilo zhruba 80 lidí, kteří se po úvodních projevech vydali z náměstí Republiky na Staré město, překřížili Národní třídu, aby ve Voršilské před papežskou nunciaturou vyslechli kritiku tzv. církevních restitucí, a pochod zakončili na náměstíčku za OD My (Máj), kde vystoupili další řečníci včetně happeningových vstupů „Václava Klause“ a vyhlášených protagonistů kupónové privatizace „Petra Kellnera“ či „Michaela Kocába“. Vyslovenými názory se nesla jako červená niť

myšlenka systémové změny kapitalismu, skoncování s vykořisťováním neprivilegované většiny lidí zlomkem privilegovaných, zneužívajících své politické a ekonomické moci k nespravedlivému obohacování.

AROGANCE MOCI

Tón akci odsuzující kapitalistické vykořisťování lidí a drancování přírody ve prospěch zlomku mocných a bohatých, na úkor většiny, která je hlavním tvůrcem hodnot, nasadila v úvodu Nina Baginová (SocSol). Kritizovala politické, legislativní podmínky pro toto kořistění, zneužívání politické a ekonomické moci a manipulaci občanů a projev uzavřela slovy o nutnosti nové, skutečné revoluce. Mary Dobra (SocSol) popsal problém insolvenčí a exekucí, kdy stát ignoroval nevyplácení mezd, toleruje lichvářské půjčky, obchod s chudobou, exekuční lobby, zavádí neoliberální zákony, ale neřeší pozi-

ci drtivé většiny předlužených lidí, jichž jsou statisíce, a nedostatečných zbytků exekvovaných částek k jejich přežití. Poukázala na dopady na psychiku postižených a na situaci regionů. Položila otázku, proč podporovat společenský systém, který toto dovoluje. Martina Veverková (Bydlet-žít) přiblížila vysokou ziskovost podnikání v bytové sféře, přemrštěné ceny a nájmy, bezohledné developerské projekty a kritizovala nepřijetí zákona o sociálním bydlení. Zdůraznila, že právo na bydlení

je nadřazeno právu na zisk a že aroganci moci může porazit jen silné levicové hnutí.

KAPITALISMUS JAKO ANTIKRIST

Magdalena Šipka (RFK) odsoudila populismus „pseudopastýře“ Dominika Duky, který „není v jednom týmu“ s běžnými lidmi, když na jedné straně hovoří o problémech lidí, ale současně ji neřeší, ač s mocnými a bohatými podnikateli jedná. Martin Tománek (Prázdné trůny), narozený v čase tzv. sametové revoluce,

se zamyslel nad výsledky polistopadového vývoje. Citoval z papežských encyklik odsuzujících nelidskost a kořistění soukromého vlastnictví na úkor obecného blaha, zneužívání soukromého majetku, a vyzval k diskusi nad možností vyvlastňování velkých majetků nesloužících společnosti. Kapitalismus přitom vidí jako Antikrista.

STO TISÍC LET PRÁCE

„Není co slavit!“, „Díky, že můžeme žít v exekucích!“ – toto a podobné skandování uvedlo závěrečný blok projevů. Kritika se snesla na ideologii bezuzdného volného trhu, kupónovou privatizaci, což způsobilo obrovské přesuny majetku a zbohatnutí ně-

kterých na úkor většiny společnosti. Aleksandra Holubowicz (Razem) se zaměřila na otázku migrantů. Podtrhla, že v ČR žije mnoho migrantů, aniž si to občané ČR v probíhající protiimigrační kampani uvědomují. Ocenila vztah Čechů k imigrantům zde pracujícím (učitelé, vědci, prodavačky, dělníci) a upozornila na Čechy migrující za prací a studiem do zahraničí. Rozkryla možnosti svobody pohybu chudých a bohatých, svobodu pohybu kapitálu a uzavřela, že skutečnou hrozbou nejsou migranti, nýbrž nadnárodní korporace vykořisťující pracující zde i v zahraničí, vyhýbající se daním aj. Daniel Glas (AZ) úvodem též zpochybnil kvalitu svobody lidí nemajících ve své existenční krizi alternativy řešení.

Vysmál se iluzi o všemocnosti neviditelné ruky trhu ať již na příkladech obchodů (např. zániků venkovských prodejen) či bydlení. Zdůraznil význam veřejné služby, které ziskuchtivý trh nemůže naplnit, a jako některá z řešení uvedl firmy veřejné správy a družstva, jež však potřebují spolu s veřejnou službou náležitou legislativní, resp. finanční podporu. Petr Pávek (SocSol) a Justina Jolana (Razem) probírali situaci ekonomické demokracie, postavení zaměstnanců a činnost odborů. Jak varovali, sdílená ekonomika (kupř. Uber a podobné živnosti) nemusí být vždy sdílenou ekonomikou, nýbrž sdíleným vy-

kořistováním. Vyložili, že bohatství od bohatých dolů k chudším neprokapává; na roční příjem P. Kellnera by Čech s průměrným platem musel pracovat 100 tisíc let. Odsoudili pracovní agentury provozující sociální dumping a dělající z pracovníků zaměstnance druhé kategorie. Připomněli srovnatelné ceny se západní Evropou, ale podstatně nižší platy za stejnou práci, žádali férové a transparentní ohodnocování, a sdělili zkušenosti ze současného odborového organizování. ◀ (kru)

► ČTĚTE NA WEBU: PROJEV D. GLASE

<http://alternativazdola.cz/daniel-glas-pravo-volby/>

HLEDÁNÍ DŮVODŮ PROPADU LEVICE

Programová nedostatečnost, chybný personální výběr, osobní ne/schopnost zastupitelů, chybějící autenticita levicových představitelů, vnitřní poměry politických stran dlouhodobě a rozsáhle nahrávající funkcionářskému paktování a nehájení potřeb a zájmů voličů, úspěšná ekonomická a poklidná sociální situace v republice, celosvětový ústup levice, odmítnutí prouprchlických postojů části levice, vlna pravicového populismu a xenofobie – takové a další příčiny byly uváděny během diskuse, kterou nad výsledky komunálních voleb se zaměřením na výsledky levice v rámci čajů o páté uspořádala 7. listopadu 2018 v Praze Alternativa zdola.

Patrik Eichler (Masarykova demokratická akademie) připomněl analýzu dat na webu ČRo a poukázal na velmi rozdílné výsledky ČSSD na různých místech. Upozornil, že v době, kdy masívně ztrácela takřka na celém území, si uchovala pozice v Moravskoslezském kraji, což přičítá viditelným kladným výsledkům schopných konkrétních místních politiků. Za faktického vítěze voleb

považuje lidovce těžící z úspěchů různých koalic. Registruje odchod politické generace 90. let, kdy linie ne/úspěchu vede zhruba okolo 40. roku věku. Pozastavil se nad změnou komunikace stran s občany, který přinesl internet a sociální sítě svojí rychlostí, počtem aktivních účastníků atd. Obhajoval též oprávněnost existence instituce politických stran a instituce veřejnoprávních médií jako podmínek demokratické politiky, politického vyjednávání, poklidného řešení společenských problémů, ale i ochrany a formování klientely politických stran. Babišův vzestup vysvětlil medializovanou zkorumpovaností pravice a neschopností levice ochránit svou voličskou klientelu (S-karty, církevní restituce) a „vyprávět svůj příběh“.

ŠANCE NA VÍTĚZSTVÍ

Michal Ivan (SZ/Zelená revize) vidí výsledky SZ jako různorodé, samostatně většinou špatné, na společných kandidátkách zřetelně lepší. Uvedl, že nepomohly vnitřní poměry SZ, určitá nesrozumitelnost navenek, proimigrační postoje, úspěch byl dosažen tam, kde veřejnost vidí ekologické problémy. Konstatoval, že SZ nyní staví otázku existence levoprávního politického spektra a svého místa na mapě politických ideologií. Odmítl teorie o postfaktické době, domnívá se, že jde o způsob jejich podávání a manipulování. Položil otázku ne/selhání politického topadového společenství a budoucí komunikace skutečných společenských problémů a z toho plynoucí aktivizace občanů.

Uřité problémy společné všem levicovým stranám vidí Tomáš Vokoun (KSČM), dle něhož nejúspěšnější byly opět nezávislé subjekty, přitom často se členy tradičních stran. Schopnost zformulovat program řešící naléhavé problémy místa se odráží v silné voličské podpoře, k úspěchu vede i dosavadní dobrá správa obce, nepomáhá nekoncepční, bezideové hledání a zkoušení témat, přebírání pravicově populistických témat, což přitom provází neochota zkusit neotřelá levicová řešení. Zazna-

menává i přílišné zideologizování odborných problémů, na druhou stranu je zřejmý rozdíl mezi názory tlačenými mainstreamem a volebními výsledky či sociologickými průzkumy o názorech lidí. „Levice má šanci drtivě vyhrát příští komunální volby,“ prohlásil s dovětkem „pokud se ovšem změní.“

V ČR DOBRÉ POMĚRY

V diskusi přítomní probírali jak rozličná místní specifika, tak obecné faktory. Václav Exner upozornil na značnou nesnášenlivost stran, vlnu vzájemného napadání a pomlouvání, na význam osobních vztahů politiků, jejich charakterových vlastností a ne/ochoty v obci spolupracovat. Porovnal (nedemokratické, mediální) ovlivňování voleb

u nás a ve světě a vyzdvihl – přes známá negativa – naše poměry, naopak ale vytkl tuzemským poměrům neochotu politiků k referendům (nejen příklad Švýcarska, ale i USA). Nevylučuje ústup tradičních stran a nástup nových demokratických mechanismů. Libuše Staňková se dotkla otázky skutečné svobodné vůle občana v současném světě propletených vazeb sociálních, mediálních aj. Diskutující rozebírali úlohu médií, zprostředkování informací a rovněž uplatňování role osobnosti v politice a politických stranách. ◀ (kru)

CO NAJDETE VE SBORNÍKU

Obsah Mezinárodní konference Alternativy Zdola a Nadace Rosy Luxemburgové s podporou frakce GUE/NGL Evropského parlamentu na téma Lokální a družstevní způsoby hospodaření jako progresivní vize byl nyní zpracován do sborníku, který právě míří do tisku. Poslouží k rozvíjení smyslu konference, kterým bylo posbírat zahraniční zkušenosti, konfrontovat je se situací u nás a dohodnout se na tom, co třeba požadovat po našich politicích.

Nejprve tedy ty zahraniční zkušenosti. O vzniku nového družstevního hnutí v Rakousku informoval Christian Pomper, zástupce družstevního uskupení GEA Mama eG a družstevního svazu Rükce-nwind.coop. Členství v takových

svazech je v Rakousku povinné, proto i nové družstvo ve Waldviertelu jednalo o vstupu do některého ze dvou existujících. Rozhovory s tímto svazem se však ukázaly být velice

frustrující a v mnoha aspektech nebyly zrovna kooperativní, vzpomíná Pomper, a tak vznikla myšlenka založit svaz nový, Podpůrný svaz pro všeobecně prospěšná družstva. Vedle toho vznikl družstevní holding, který nabízí členům centrální služby. Zajímavý je zejména digitální segment podnikání těchto nových družstevníků, který klade důraz na podporu lokální ekonomiky a malých a středních firem s vysokou přidanou hodnotou IT služeb. Důležitými oblastmi jsou digitalizace, alternativní způsoby financování (kooperativní crowdfunding) a kryptoměny (založené na technologii blockchain).

Německý úspěšný příklad energetického družstva Schönau představila jeho mluvčí Tanja Gaudian a popsala, jak se tam demokracie dostává na trh s elektřinou. Na začátku byl pouhý občanský odpor po kata-

strofě v Černobylu, lidé nechtěli kupovat elektřinu z jaderných zdrojů. To jim regionální distributor odmítl zaručit, a tak využili příležitosti, která se naskytlá v trochu dezorientované fázi liberalizace energetického trhu a po vítězném referendu koupili distribuční společnost společnými silami. Síť je napájena obnovitelnými zdroji energetického družstva. To už překročilo cíle soběstačnosti a

► Martin Mikeska

prodává i zákazníkům mimo region.

Tím jsme se přesunuli k domácí situaci. Martin Mikeska, mluvčí Komory obnovitelných zdrojů (KOZE), přednesl návrh z oblasti energetické demokracie, který by pomohl lokální ekonomice i naplnění mezinárod-

ního závazku ČR ke zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie. Kdyby měli investoři do energetických projektů, jako jsou třeba větrné elektrárny, povinnost nabídnout určitý podíl, třeba 30 procent, místním lidem a obci, mohli by počítat se mnohem vstřícnějším postojem veřejnosti. Na Západě se už celé dekády prosazují takové energetické komunity, dobrovolné svazky občanů, obcí, případně místních podnikatelů. Chystaná novela Zákona o obnovitelných zdrojích už počítá se zavedením práv a povinností pro tyto komunity a energetické samovýrobce a nová evropská směrnice bude bránit jejich diskriminaci. KOZE navrhuje, aby komunitní a jiné malé projekty decentralizované výroby energie měly výjimku z aukcí, na kterých se bude rozdělovat podpora pro obnovitelné zdroje, protože nebudou schopny v konkurenci projektů velkých energetických skupin obstát.

Karel Polanecký, energetický expert Hnutí DUHA popsal existující domácí komunitní projekty obnovitelných zdrojů, které zatím mají daleko k bouřlivému rozvoji družstevní energetiky v zahraničí. Za první podmínku zlepšení stavu považuje obnovu podpory obnovitelných

zdrojů. Pomohl by také příklad nějakého dobrého domácího družstva.

Obrovské podnikatelské příležitosti lokálních služeb zpracoval Jiří Malík ze Spolku Živá voda do pilotního modelu zásahů proti suchu. Je přesvědčen, že jejich propracovaný přístup je vhodný jak pro celou ČR, tak i EU. Zároveň je to obrovská příležitost pro sociální

► Kateřina Konečná

a solidární podnikání, protože zásahy jsou potřeba plošně, na obrovských územích. Kdyby se však postupovalo tradičně a začaly se vyjednávat tisíce grantů, globální oteplování nás dávno spálí, než se něco rozhodne. Proto by byl vhodnější jednotný grantový titul se státní administrací. Byl by nárokový pro všechny, kdo splní podmínky, a bez spolufinancování, se 100 procentní podporou. Proč? Ti, kdo se hrabou v hlíně a obnovují zátoky a tůně, obyčejně žádné peníze nemají.

Ekonom Miroslav Kerouš, člen AZ,

popsal konkrétní uspořádání členských práv a řízení v pelhřimovském výrobním družstvu DUP. Družstva by mohla využívat obecné podpory pro malé a střední podnikání. Té není moc, a je tu ještě jedna potíž. Hlavním problémem české vlády a jejích ministerstev je, že často i dobré záměry (např. podpora vývoje, rekvalifikace pracovních sil, podporainvestic atp.) se v průběhu nastavování podmínek a procesů stanou předpisovým labyrintem, ve kterém se vyznají jen specialisté. Ty si musí malé a střední podniky zaplatit, nechtějí-li ztrácet čas a síly, jak těmto procesům porozumět.

Analýzu makroekonomických výhod družstevnictví shrnula Ilona Švihlíková. Bylo z ní zřejmé, jakou chybu představuje fakt, že právě u nás je tento segment systematicky podceňován a oslabován, snad jako součást současného modelu zahraniční závislosti. ČR nutně potřebuje posílit sektor menších a středních firem v domácím vlastnictví. Struktury ekonomické demokracie, včetně zaměstnaneckého vlastnictví, jsou k tomuto účelu ideální.

V průběhu konference vystoupila také europoslankyně Kateřina Konečná a slíbila za svou frakci GUE/NGL další podporu a pomoc tomuto projektu.

O té charitativní složce, sociálním podnikání, jednal nedávno Evropský

parlament, jak nás informovala Klára Starostová. Je vedoucí pracovnící kanceláře europoslance Jiřího Maštálky, který byl zpravodajem v této věci. V Evropském parlamentu panuje shoda, že je nutné vytvářet příznivé prostředí pro podporu sociálních podniků nejen proto, že vytvářejí nová pracovní místa pro ty, kdo nejvíce pocítují dopady krizí, jako jsou lidé se zdravotním postižením nebo nízkou kvalifikací, ale také proto, že tyto podniky hrají nezanedbatelnou úlohu v oblasti sociálních inovací.

Z tohoto pohledu sociální podniky patří k hybným silám rozvoje sociálně a environmentálně udržitelného tržního hospodářství a evropského vnitřního trhu. Evropský parlament proto vyzval Komisi, aby na unijní úrovni zavedla „evropskou značku sociální ekonomiky“. Způsob, jak se k tomu Evropský parlament v souboji s Evropskou komisí dopracoval – neboť název klame, sám nemá pravomoc legislativní iniciativy – představuje docela napínavý příběh.

Možnosti a příležitosti rozvoje ekonomické demokracie na Slovensku rozebrala etnoložka Eva Riečanská, členka spolku Utopia, slovenského partnera

AZ. Na Slovensku mají od května nový zákon o sociálních podnicích a sociálním podnikání, takže je možné zakládat podniky, které nejsou orientované primárně na zisk. Důležitá je podmínka pro státní podporu, vyžaduje totiž zavedení zaměstnanecké participace.

Poslední část jednání se soustředila na strategický výhled družstevnictví a lokalizace. Vizi Alternativy Zdola přednesl novinář Zbyněk Fiala.

Všechny zkušenosti z nejrůznějších národních i mezinárodních projektů jsou shromažďovány organizací

RIPESS, tedy Interkontinentální síti na podporu ekonomiky sociální solidarity. Jak už jsme zmínili, hovořil o ní Jason Nardi, evropský koordinátor RIPESS, Europe. Název trochu krkolomně propojuje sociální ekonomiku, vnímanou jako charita, se solidární ekonomikou, která už má transformační cíle a usiluje

o polidštění kapitalismu. Základem je participativní demokracie a utváření ekonomických vizí, ve kterých vztahy mezi lidmi hrají důležitější roli než vztahy zbožní. Klíčové je, že nemusíme sami znovu vymýšlet trakař, protože RIPESS má podchycené, zpracované a utříděné všechny progresivní koncepty lokalizace a družstevnictví, které se ve světě vyskytují. ◀

► Oskar Krejčí

ČESKOSLOVENSKO VE VELMOCENSKÝCH SÍTÍCH

Zrod i zánik první československé republiky byl odrazem geopolitických zájmů velmocí, kterým se v prvním případě hodil vznik „sanitárního kordónu“ mezi Německem a Sovětským Ruskem a ve druhém jim stejně tak bylo po vůli vytvoření nacistického koridoru do blízkosti sovětských hranic.

Na semináři Klubu mezinárodní politiky KSČM ke 100. výročí vzniku Československa dne 29. 10. 2018 v Praze to ve své přednášce zaměřené na historický kontext a vývoj předcházející vzniku republiky prohlásil politolog Oskar Krejčí.

Úvodem politolog přiblížil pozapomenuté „Psaní do Frankfurtu“ Františka Palackého, v němž čelný reprezentant Čechů v r. 1848

řešil otázku přežití malého národa ve střední Evropě a odmítl pozvání na velkoněmecký sněm s tím, že se orientuje na roli Čechů a Slovanů

v rakouském mocnářství. Palacký seznal, že malé národy ve střední Evropě jsou pod tlakem z Německa a Ruska a hledá pak, jak Krejčí sdělil, cestu v austroslavismu, společenství slovanských národů a Rakouska. Když ale zjišťuje nadměrnou náklonnost Rakušanů k Německu, obrací se Palacký na Rusko, ovšem nadále vidí budoucnost českého státu jako součásti slovanské federace, protože v přežití samostatného státu malého národa uprostřed kontinentu v prostoru zájmu velmocí nevěří.

ŘEKOVÉ VÝCHODU

Krejčí potom přiblížil teorii národa Johanna Gottfrieda Herdera, jeho názor na Slovy jako „Řeky východu“ a upozornil na jeho pojetí, že národ je jednotkou přirozenou a stát jednotkou umělou. Jak dále Krejčí uvedl, austroslavismus však u neslovanských příslušníků císařství neuspěl, neboť si spočítali, že by byli vůči Slovanům v menšině, a proto Palacký a další hledali jiné cesty naplnění státoprávních idejí. Češi proto tehdy kromě herderovského pojetí přirozeného práva na sebeurčení svůj nárok na vlastní stát začali odvozovat historicky od kontinuity stále existujících zemských sněmů jako nositelů české státnosti.

Politolog pak přiblížil roli Woodrowa Wilsona (včetně jeho charakteru jižanského, rasistického prezidenta, příznivce Ku Klux klanu) a jeho 14 mírových bodů, přičemž podtrhl, že Wilson počítal pro slovanské národy v Rakousku-Uhersku s autonomií, nikoli se samostatností. Dle Krejčího ČSR však nevznikla ani dle práva na sebeurčení – nebylo poskytnuto Němcům a Maďarům, ani dle his-

► Woodrow Wilson

torického práva zemských sněmů, protože to neplatilo pro Slovensko, neboť tam neexistovaly, navíc byly hned po vzniku 1. ČSR zrušeny. Též hranice ČSR je jen zčásti historická

(Čechy a severní Morava a severní Slovensko), zatímco na jihu Slovenska byla určena strategicky, nikoli dle etnické hranice mezi Slováky a Maďary, která ani nebyla před jednáním ve Versailles, resp. Trianonu zjištěna, ale jako odraz obav z Maďarské republiky rad.

POSTUP TGM

V další části vystoupení politolog rozebíral postup Tomáše Garrigua Masaryka v boji za vznik a při zakládání republiky, kdy poukázal na jeho pojetí české otázky jako opozice proti rozpínavému pangermanismu a připomněl, že TGM českou otázku označil za otázku světovou. Krejčí ovšem zastává názor, že česká otázka není otázkou světovou pro-

to, že by česká realita rozhodovala o rozdělení světa, nýbrž naopak, že rozložení sil velmocí určuje, co bude s českým prostorem. Vznik ČSR tak byl, jak politolog pravil, výsledkem nové mocenské rovnováhy v Evropě. Jak dodal, Francie získala v Československu silného, spolehlivého spojence v týlu Německa, britská diplomacie zase formovala mezi Německem a Ruskem „sanitární kordón“ jako nástroj proti jejich možnému spojení. Přesto zmínil názor britského premiéra, který za nejúspěšnějšího politika mírových jednání ve Versailles označil TGM, neboť nejlépe využil tehdejší konstelace velmocenských sil.

Jakmile však Německo posílilo a začalo expandovat, změnila se i

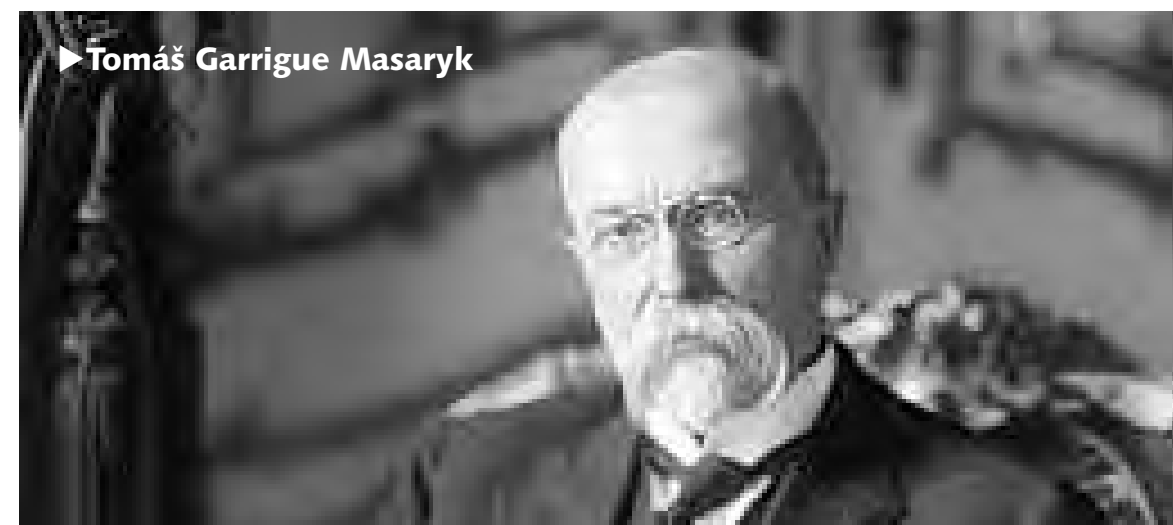
poměry, zájmy a síly velmocí a ČSR mizí ze světa, pokračoval Krejčí, jenž vidí budoucnost ČR a SR i v současnosti jako výsledek konkrétní rovnováhy velmocí daném geopolitickým cyklem, kdy se rozpadl SSSR (a rozpadla se pak i Jugoslávie). Krejčí ČR a SR označil za státopravní minimum, kdy se tak malé státy samy neubrání a přežívají právě jen díky momentálním geopolitickým poměrům, takže by měly hledat nějakou federaci více menších států.

UZNÁNÍ PRO MASARYKA

Krejčí se dotkl i významu Masarykova postoje za hilsneriády, jeho zastání Srbů (ti ho potom za to finančně podpořili) a podpory ze

strany zednářů pro jeho zahraniční renomé a pro umožnění jeho jednání s významnými zahraničními politiky. Politolog zdůraznil, že dějiny postupují v alternativách, možnostech, jejichž využití závisí na řadě faktorů.

Historička Marie Neudorfllová vyzdvihla také Masarykovo odhaleení spiknutí proti Srbku na půdě říšského sněmu, kterým před světem zviditelnil tento problém a též sebe. Rovněž ocenila demokratický charakter Masarykovy politiky a vzniklé republiky, byť z dnešních hledisek nebyla dokonalá, ale tehdy a v porovnání s okolními státy si zaslouží uznání. ◀
(kru)

PRÁVNÍ ZÁRUKA ZÁKONNOSTI A OCHRANY PRÁV A PRÁVEM CHRÁNĚNÝCH ZÁJMŮ OBČANŮ

JUDR. PETR PERMAN

1. HODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU

V předchozích dvou příspěvcích jsem se pokusil provést charakteristiku vývoje české státnosti po roce 1918 a poukázat na stěžejní oblasti, jejichž zkvalitňování je předpokladem úspěšného naplňování základních funkcí státu v nadcházejícím období. V dnešním příspěvku se kritickým pohledem zaměřím na aktuální stav působení státu při ochraně práv a právem chráněných zájmů občanů. Již delší dobu, s prvními výhradami právních teoretiků již od roku 1994, se setkáváme s konstatováním, že občan má stále méně možností se bránit a ukázat na nedostatky. S tím souvisí i kritika činnosti dotčených státních orgánů. Zejména pokud jde o průtahy v jednotlivých řízeních, přesvědčivost vydaných rozhodnutí a účinné zjednání nápravy.

► ČTĚTE NA WEBU ALTERNATIVAZDOLA.CZ

<http://alternativazdola.cz/judr-petr-perman-100-let-od-vzniku-samostatneho-ceskoslovenskeho-statu-treti-cast/>

OTEVŘENÝ PROSTOR: BYDLENÍ JAKO SPOLEČENSKÁ OTÁZKA

Kdy? 30. ledna až 3. února 2019 (středa večer až neděle ráno)

Kde? V Ekocentru Renata Bělá u Jevíčka (<https://www.renatanet.cz>)

► Jak vyjmout bydlení z tlaku trhu? Je bydlení dostupné? Jak bydlet v nerůstových časech? Jak bydlet spolu? Mezi účastníky bude i Jere Kuzmanic, Chorvat, který vystudoval v Holandsku, kde žil delší dobu v sociálním squatu. Nyní působí na jedné z barcelonských univerzit. Tlumočení bude zajištěno.

► Přihlašovací formulář naleznete na stránce www.thinktank.cz, resp. na tomto odkazu: https://docs.google.com/forms/d/1p-Bk-GMcV2T4LMgqRWGB5h8q_TV9eID3WbH-pySSZu5k/viewform?edit_requested=true

► Přihlášky přijímáme do **31. prosince 2018**. Během následujícího týdne (nejpozději 8. ledna 2019) vás vyrozumíme, zda jsme vás na seminář vybrali (počet účastníků je omezen na 25) a požádáme o zaplacení nevratné zálohy.

► Účastnický poplatek bude 2 500–5 000 Kč, podle vašich možností, a zahrnuje ubytování a stravu.

► Organizaci semináře garantují Nada Johanisová, Standa Kutáček a Markéta Vinkelhoferová. Více informací o semináři žádejte u Nikolky Fouskové na e-mailu: openspace@thinktank.cz. Těšíme se na vás! ◀

UMĚNÍ ZMĚNY: OSM HRDINŮ, KTERĚ MĚNÍ SVĚT

Jak nás učí Batman nebo Arrow, hrdina se nemusí nutně nechat pokousat pavoukem nebo se stát obětí jaderné nehody, aby mohl zachraňovat svět. V CERES jsme se porozhlédli kolem sebe a jenom v okolí Brna jsme jich našli víc než osm. A svolali jsme je dohromady, aby se mohli pochlubit svým příběhem.

V sobotu 3.11. se u Tří ocásků v rámci druhého ročníku konference Umění změny sešli lidé, kteří vytváří svět bez peněz, zakládají vlastní vesnice, bojují proti Nike a Adidas a v neposlední řadě nás učí, že ke štěstí nepotřebujeme tisíce a tisíce věcí. ◀

KONTAKTY

Web: www.alternativazdola.cz
E-mail: info@alternativazdola.cz
Facebook: www.facebook.com/alternativa.zdola
YouTube: kanál AlternativaZdola
Zpravodaj: zpravodaj-az@seznam.cz

**Zpravodaj AZ
(prosinec 2018)**

**Redaktor
Michal Černý**

**Grafický design a sazba
Michal Černý**

**Korektury
Suzana Exnerová**

**Do tohoto čísla
přispěli:**

**Petr Perman, Ilona Švihlíková,
Karel Růžička, Daniel Glas,
Zbyněk Fiala, Tomáš Vokoun**

**Zdroj fotografií
www.freeimages.com**